

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 24.06.2020
Vår ref.: 201402423-116
Arkiv:
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Thomas Mo Willig
22959377/tmwi@nve.no

Gismarvik vindkraftverk – Oversending av klager på vedtak av 05.02.2020 og 28.02.2020, samt vurdering av anmodning om å trekke tilbake gjeldene konsesjon og utsatt iverksettelse av vedtakene.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) fattet 05.02.2020 to vedtak som gjelder Gismarvik vindkraftverk i Tysvær kommune i Rogaland:

1. Godkjenning av tre konsesjonspliktige endringer
2. Godkjenning av detaljplan og miljø-, transport- og anleggs for Gismarvik vindkraftverk

Den 28.02.2020 fattet NVE ytterligere to vedtak:

1. Utsatt frist for idriftsetting av Gismarvik Vindkraftverk fra 31.12.2020 til 31.12.2021
2. Økt konsesjonsvarighet fra 25 til 30 år

Vedtaket om konsesjonspliktige endringer gir konsesjonær tillatelse til et redusert antall planområder med justert plassering, justert adkomstvei og ny nettløsning. Godkjenning av detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan innebærer at høyden på vindturbinene øker fra 130,5 meter til 200 meter og antallet turbiner reduseres fra fem til tre.

Vi har mottatt totalt seks klager på vedtakene av 05.02.2020 og to klager på vedtakene av 28.02.2020. Deler av klagene er overlappende.

Flere klager ber om at gjeldende konsesjon trekkes tilbake. Tysvær kommune ber NVE om å beslutte utsatt iverksettelse av vedtakene inntil klagene er avgjort.

Alle klagene er gitt innen klagefristen. NVE mener alle klagerne har en geografisk eller tematisk tilknytning til vedtakene. Mange av klagene har like eller tilsvarende klagegrunner. NVE har derfor tatt alle klagene til klagebehandling uten en nærmere og inngående vurdering av rettslig klageinteresse etter forvaltningsloven (fvl.) § 28. NVE har forberedt klagene i tråd med fvl. § 33.

1. Bakgrunn

NVE ga den 30.09.2013 Gismarvik Vindkraft AS konsesjon for bygging og drift av Gismarvik vindkraftverk med tilhørende infrastruktur og nettilknytning i Tysvær kommune. Konsesjonen omfattet et vindkraftverk med en samlet installert effekt på inntil 15 MW. Vedtaket ble ikke påklaget. Vindkraftverket ligger innenfor arealene til Haugaland Næringspark AS (HNP) i Tysvær kommune.

2. Presentasjon av klagen og kommentarer fra konsesjonæren

2.1. Innledning

NVE har mottatt åtte klager på ett eller flere av de fire vedtakene som ble fattet 04.02.2020 og 28.02.2020.

Tabell 1 gir en kortfattet oversikt over klagen som NVE har mottatt. Her presenteres klageren(e) og hvilke vedtak klagen retter seg mot. Høyre kolonne i tabellen gir en kortfattet oversikt over hva slags endring klagerne(e) ber om, og hva NVE anser for å være de mest sentrale klagegrunnene.

Nye forhold som klagerne anfører og som ikke tidligere er vurdert, samt forhold som NVE mener bør utdypes nærmere, er nærmere omtalt i kapittel 3. NVE har i tabell 1 og i kapittel 3 kun tatt med de forhold som vi mener er aktuelle for behandling av de innkomne klagen. For øvrig viser vi til de fullstendige klagen, som er tilgjengelige gjennom SeDOK/eInnsyn.

Enkelte klager skriver i sine klager at også «tidligere vedtak» som er fattet av NVE og/eller OED vedrørende Gismarvik vindkraftverk må kjennes ugyldige. Disse anmodningene er kommentert av NVE i kapittel 4.

Tabell 1. Presentasjon av innkomne klager og sentrale klagegrunner

Klager(e)	Dato(er)	Vedtaket som påklages	Sentrale klagegrunner og endringer som ønskes
Tysvær kommune	31.03.2020	Konsesjonsendringer Detalj- og MTA-plan for vindkraftverket Utsatt frist for idriftsettelse	Mener den godkjente utbyggingen avviker vesentlig fra den opprinnelig omsøkte og konsekvensutredet løsningen. Anmoder at klagen gis utsatt iverksetting av vedtakene.
Rogaland fylkeskommune	17.03.2020	Konsesjonsendringer Detalj- og MTA-plan for vindkraftverket	Mener den godkjente utbyggingen avviker vesentlig fra den opprinnelig omsøkte og konsekvensutredete løsningen. Mener NVE ikke har lagt opp til gjeldende bestemmelser for konsekvensutredning og høringer. Mener 100 meter bredde på mulig inngrepssoner for veger gjør det vanskelig å vurdere de reelle konsekvensene av utbyggingen. Ønsker at kryssinger av vassdrag skal godkjennes av fylkeskommunen og/eller fylkesmannen.

Haugesund turistforening	24.02.2020 27.02.2020 22.03.2020	Konesjonsendring Detalj- og MTA-plan for vindkraftverket Utsatt frist for idriftsettelse	Mener NVE i liten grad har tatt hensyn til innspill i høringsrunden. Mener NVE har begått saksbehandlingsfeil når det ikke fremgår av vedtaksdokumentet at vindkraftverket må søke dispensasjon fra reguleringsbestemmelsene til kommunen for byggehøyde. Søknad om statlig plan er heller ikke lagt ut på NVEs nettsider, er uenig i at Gismarvik oppfyller krav til å bli godkjent etter statlig plan. Mener NVE underkommunerer utbredelsesområdet for iskast i planområdet. Mener NVEs definisjon av idriftsettelsestidspunktet er feil, og mener at tiltakshaver selv er ansvarlig for at tidsfristen for idriftsettelse er for kort. Motsetter seg en utvidet frist for idriftsettelse. Hvis vindkraftverket blir bygget må det installeres utstyr som stopper turbinene ved ising.
Mjåsund Velforening	25.02.2020	Detalj- og MTA-plan for vindkraftverket	Mener NVE i liten grad har tatt hensyn til innspill i høringsrunden. Aksepterer ikke bruk av statlig plan i denne saken. Krever at alle vann i området skal vernes. De blir i dag blant annet brukt som badevann og turområde. Mener NVEs definisjon av idriftsettelsestidspunktet er feil. Synes visualiseringen er mangelfull. Krever varslingsystem for mennesker som oppholder seg innenfor faresonen for iskast. Er bekymret for helsevirkninger av lavfrekvent støy.
Motvind Sørvest	02.03.2020	Konesjonsendringer Detalj- og MTA-plan for vindkraftverket	Mener det ikke fremgikk av høringen til MTA og detaljplan hva NVE ønsket innspill til og at det er blitt begått feil ved oppdatert konsesjon 05.02.20.

			Krever at det gjennomføres en konsekvensutredning målt opp mot et nullalternativ. Mener konsesjonen ikke er i samsvar med politiske uttalelser eller lokaldemokratiet og må trekkes tilbake. Endringene i konsesjon er ikke i samsvar med NVE sine egne rutiner, og må derfor trekkes. Mener vurderingene omkring økt turbinstørrelse er mangelfull. Mener det ikke er gjort god nok vurdering av alle nabovirkninger. Mener utbygger må søke kommunen om støyforurensning etter forurensingsloven. Er uenig i resultatet og utføringen av støyberegningen.
Gismarvik Vindkraftverk AS		Detalj- og MTA-plan for vindkraftverket	Mener vilkår om å utstyre turbinene med «annen merking», jf BSL E2-1 § 7 er uhensiktsmessig dyrt for et mindre vindkraftverk. Mener vilkår om 25 m avstand til inngrep til Skiftestjørna er uhensiktsmessig fordi Skiftestjørna er planlagt gjenfylt.

2.2. Konsesjonærens kommentar til klagen

NVE sendte klagen til Gismarvik Vindkraftverk AS (GVAS) for kommentering den 03.04.2020. Vi mottok kommentarene fra GVAS 15.04.2020.

3. NVEs vurdering av klagen på vedtakene av 05.02.2020 og 28.02.2020

3.1. Innledning

Alle klagen er gitt innen klagefristen.

NVE har vurdert alle klagen og tatt dem til behandling uten en nærmere vurdering av rettslig klageinteresse. NVE har lagt til grunn at alle klagen er fremmet av klager som enten har en geografisk eller tematisk tilknytning til vedtakene.

NVE kan oppheve eller endre vedtak dersom NVE finner klagen begrunnet, alternativt oversende klagen til Olje- og energidepartementet for endelig avgjørelse (fv. § 33).

NVE kommenterer kun nye forhold som klagerne anfører og som ikke tidligere er vurdert og forhold som bør utdypes nærmere. For øvrig viser vi til våre vedtak av 05.02.2020, 28.02.2020 og notatet «Bakgrunn for vedtak om konsesjonsendringer og godkjenning av endring av detaljplan og MTA» av 05.02.2020, NVE ref. 201402423-90 og 200900719-71.

3.2. Felles klagegrunner for vedtakene av 05.02.2020 og 28.02.2020

3.2.1. Lovanvendelsen

3.2.1.1. Konsekvensutredningsforskriften

Flere av klagerne mener de samlede endringene i prosjektet siden konsesjonen ble meddelt i 2013 er for omfattende, ufullstendig utredet og krever en ny konsekvensutredning. Tysvær kommune viser til at vindturbinene er 70 meter høyere i utbyggingsløsningen sammenlignet med konsesjonen fra 2013 og at konsekvensutredningsforskriften § 28 sier at ansvarlig myndighet skal sørge for at oppdatert kunnskap skal ligge til grunn for konsesjonsvurderingene. Rogaland fylkeskommune mener det er sterkt kritikkverdig at den siste endringssøknaden og tilleggsdokument i MTA og detaljplan ikke ble sendt på høring. Motvind Sørvest krever full konsekvensutredning der null-alternativet er at det ikke bygges vindkraftverk innenfor planområdet.

GVAS skriver i sin kommentar at endringene i vindturbinstørrelse og endring av layout ble utredet av Ecofact som konkluderte med noe redusert kollisjonsrisiko for fugler sammenlignet med konsesjonssøkt løsning.

GVAS skriver at den siste versjonen av MTA og detaljplanen som ble oversendt til NVE innebar mindre vindturbiner enn den som var ute på høring. GVAS mener at siden den siste versjonen var en forbedring ville det vært unødvendig tids- og ressursbruk å sende MTA og detaljplanen på høring en gang til.

GVAS skriver at nullalternativet til vindkraftverket er at Haugland Næringspark blir bygd ut uten vindkraftverk og anser dermed at kravet i konsekvensutredningsforskriften § 20 er oppfylt.

NVE mener saksbehandlingen tilfredsstillende de særskilte saksbehandlingskravene i forskrift om konsekvensutredninger. Kravene innebærer at konsekvensutredningen skal legges til grunn for behandlingen av tiltaket gjennom alle saksbehandlingstrinnene. Konsekvensutredningen skal eventuelt oppdateres eller suppleres med ny informasjon for å oppnå formålet om en så godt opplyst sak som mulig før vedtaket treffes, jf. fvl. § 17. NVE mener dette er oppfylt i denne saken. Vi viser til at beslutningsgrunnlaget for vedtakene av 05.02.2020 blant annet inneholder redegjørelser for endrete virkninger knyttet til temaene støy, skyggekast, landskap, visuelle virkninger og naturmangfold. I behandling av MTA og detaljplan vil nullalternativet være den konsesjonsgitte løsningen fra 2013.

3.2.1.2. Naturmangfoldsloven

Motvind Sørvest mener vedtaket strider mot naturmangfoldloven § 10 om at tiltakets påvirkning på et «økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for».

NVE er uenig med klager og viser til bakgrunn for vedtak der vi mener konsekvensutredning og konsesjonsbehandling, samt vurdering av detaljplan og søknad om konsesjonspliktige endringer er tilstrekkelig belyst og vurdert. NVE anser at kravet til vurdering av økosystemtilnærming og samlet belastning i § 10, er oppfylt i konsesjonsprosessen. Vindkraftverket er planlagt på en tomt regulert til næringsareal.

3.2.1.3. Energilovforskriften

Motvind Sørvest mener MTA og detaljplan ikke er i samsvar med energilovforskriften § 3-2 bokstav i) fordi MTA og detaljplan har mangelfull informasjon om hvordan tillatelser og lovverk utover energiloven skal følges opp. Motvind Sørvest mener også energilovforskriften § 2-2 ikke er oppfylt og ber om dokumentasjon på alle dokument, møtereferat og vedtak som omhandler Gismarvik

vindkraftverk. Haugesund Turistforening (HT) viser til at det i vedtaksdokument ikke fremgår at konsesjonær søker om dispensasjon fra lokale reguleringsbestemmelser om høyde.

Energilovforskriften § 3-2 stiller krav om at søknader etter energiloven skal beskrive *“behov for tillatelser etter annen lov, herunder forholdet til kommunale planer hjemlet i plan- og bygningsloven”*. I bakgrunn for vedtak til MTA og detaljplan for Gismarvik vindkraftverk stadfester NVE at konsesjonæren må sørge for at tiltaket ikke må være i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Behovet for dispensasjon fra gjeldende arealplan må være avklart med kommunen før arbeidene kan starte. Konsesjonæren må også sørge for at tiltaket gjennomføres i overensstemmelse med de bestemmelsene i plan- og bygningsloven med forskrifter som gjelder for tiltaket. Videre viser vi til bakgrunn for vedtak punkt 10.3 hvor NVE understreker at konsesjonær må innhente nødvendige tillatelser etter annet lovverk før anleggsarbeidet kan starte. NVE kan derfor ikke se at våre vedtak er i strid med energilovforskriften § 3-2.

Energilovforskriften § 2-2 stiller krav om at *«tildeling av konsesjoner skal skje på grunnlag av objektive, transparente og ikke-diskriminerende kriterier er oppfylt»*. NVE mener § 2-2 er tilstrekkelig oppfylt ved at det er gjennomført konsekvensutredninger, konsesjonsbehandling, godkjenning av detaljert utforming av anlegget og tilleggsutredninger. Konsesjonsvedtaket av 2013 ble ikke påklaget. Alle relevante dokumenter omkring saken er tilgjengelige via NVE sine hjemmesider eller eInnsyn.

3.2.1.4. Høring, høringsparter og behandling av høringsinnspill

Motvind Sørvest mener det foreligger saksbehandlingsfeil fordi NVE sendte søknadene på høring uten at det framgikk tydelig hva vi ønsket innspill til og at resultatet ville føre til en ny anleggskonsesjon for Gismarvik vindkraftverk. Videre viser de til at den første detaljplanen er datert 20.11.2018, men ble senere oppdatert ved flere anledninger. Den siste versjonen av planen er datert 26.08.2019 og denne ble ikke sendt på høring. Motvind Sørvest er også kritiske til at anleggskonsesjonen og bakgrunn for vedtak fra 2013 ikke er tilgjengelig på hjemmesidene til NVE, noe som gjør at de ikke kan sammenligne konsesjonen fra 2013 med den nye konsesjonen. Motvind Sørvest er også kritiske til at NVE godkjenner MTA og detaljplan basert på «bakgrunn for vedtak» for Gismarvik vindkraftverk fra 2013, siden denne utbyggingsløsningen besto av mindre turbiner og en annen planløsning. Motvind Sørvest mener det ikke er mulig å finne ut av hva NVE har basert sine vurderinger av konsesjonsendringene på. De viser til at NVE har vurdert endringer opp mot konsesjonen fra 2013 og andre steder vurderer to forskjellige versjoner av MTA fra 2019, som begge blir omtalt som endelige utbyggingsløsninger. Mjåsund Velforening (MVF) fikk først MTA og detaljplan ved etterspørsel.

Tysvær kommune stiller spørsmål ved at flere dokument i saken ikke er sendt til kommunen på høring, men bare lagt ut på hjemmesidene til NVE, blant annet oppdatert visualiseringer og rapport om konsekvens for fugler i planområdet. Ved å få det tilsendt vil kommunen hatt en bedre mulighet til å uttale seg. Kommunen opplyser at de fikk tilsendt oppdateringene fra tiltakshaver direkte.

HT registrere at deres høringsuttalelser er omtalt i bakgrunn for vedtak, men i liten grad er hensyntatt. MVF slutter seg til HT sin kommentar.

NVE viser til vårt høringsbrev av 15.02.2019. Her framgår det hva slags endringsøknader og planer som blir sendt på høring, og at NVE ønsker innspill til de framlagte dokumentene. Det står blant annet: *«Planendringene omfatter blant annet antall turbiner, turbintype, turbinplasseringer, internveier og nettilknytning»*, men NVE tar til etterretning at språket kunne vært enda tydeligere og spesifisert de tre konsesjonsendringene som egne kulepunkt uthevet i høringsbrevet. Tittelen på MTA og detaljplanen fra GVAS som ble sendt på høring var *«Miljø-, transport- og anleggsplan (MTA) med detaljplan og søknad om konsesjonspliktige endringer for Gismarvik Vindkraftverk»*. Totalt mottok NVE ni høringsinnspill til

MTA og detaljplanen og innspill til konsesjonsendringene. Vi kan ikke se at det foreligger saksbehandlingsfeil knyttet til høringen av dokumentene som lå til grunn for vedtakene av 05.02.2020. Det er normal praksis at eksisterende konsesjoner kan bli endret i sammenheng med MTA og detaljplan og at konsesjonen oppdateres i tråd med de endringene som blir godkjent av NVE.

NVE skal sørge for at saken er tilstrekkelig opplyst før vi kan fatte vedtak. Det følger av fvl. § 17 tredje ledd at «partene bør også for øvrig gjøres kjent med opplysninger av vesentlig betydning som det må forutsettes at de har grunnlag og interesse for å uttale seg om». Det følger videre av fvl. § 17 annet ledd første punktum at NVE skal forelegge merknader og klager for motparten, som i dette tilfellet er konsesjonær. Når det gjelder høring og varsling av naboer, viser vi til at høringen om MTA og detaljplan ble kunngjort i Tysvær Bygdeblad, Haugesunds avis, Karmøynytt og på Tysvær kommunes hjemmesider. Høringsdokumentene var tilgjengelig på NVEs nettsider.

Det er vanlig praksis at NVE krever tilleggsopplysninger i forbindelse med behandling av planer, ofte som følge av høringsinnspill, og at den nye informasjonen innarbeides i NVEs vedtak. Når NVE mottar tilleggsopplysninger i en sak, gjør vi en konkret vurdering av behovet for høring. Dersom tilleggsopplysningene ikke inneholder informasjon om nye virkninger for omgivelsene, eller berørte parter allerede er kjent med de nye opplysningene, er det etter NVEs vurdering ubetenkelig å unnlate høring av de nye opplysningene.

Etter at MTA og detaljplan for Gismarvik vindkraftverk var sendt på høring 15.02.2019, oppdaterte GVAS planene med tilleggsinformasjon de sendte til NVE der de byttet turbinetype til en som var 10 meter lavere og hadde 12 meter kortere rotordiameter. Turbinbytte førte til redusert støyvirkninger, redusert faresone for iskast og redusert synlighet. NVE vurderte det derfor som nødvendig å sende denne tilleggsinformasjon på høring, siden det var positive endringer sammenliknet med utbyggingsløsningen som var blitt sendt på høring tidligere. NVE er enig med Motvind Sørvest at bruken av begrepet endelig utbyggingsløsning flere ganger i samme setning kan være upresis. NVE har i behandling av MTA og detaljplan vurderer endringer i endelig utbyggingsløsning opp mot eksempelløsningen som lå til grunn i konsesjonssøknaden, men siden endelig utbyggingsløsning ble oppdatert med mindre turbiner underveis i behandlingen ble også forskjellen mellom de to «endelige» utbyggingsløsningene kommentert av NVE.

NVE viser til vedlegg 1 i vårt notat «Bakgrunn for vedtak om konsesjonsendringer og godkjenning av endring av detaljplan og MTA» av 05.02.2020. Vi presiserer at NVE vurderer all informasjon som spilles inn i høringsuttalelser, men det er de endrede virkninger som følge av de omsøkte endringene i konsesjonen og MTA og detaljplan som har vært behandlet av NVE. Alle høringsinnspill som omhandler disse endringene inngår i NVEs beslutningsgrunnlag i saken, og vi mener at det ikke foreligger saksbehandlingsfeil knyttet til høringen eller NVEs behandling av mottatte uttalelser.

3.2.1.5 Forholdet til politiske uttalelser, NVEs saksbehandlingsregler, veiledere

Motvind Sørvest viser til at det for tiden er en stopp i konsesjonsbehandlingen av vindkraftverk og at konsesjonsvilkår for nåværende konsesjoner dermed ikke kan endres. Videre viser Motvind Sørvest til at Stortinget i vedtak av 19. juni 2019 uttalte at kommunestyrets mening fortsatt skal tillegges svært stor vekt i konsesjonsbehandlingen av vindkraftsaker. Motvind Sørvest mener at NVEs vedtak bryter med disse føringene og det derfor må trekkes tilbake. De viser til at Tysvær kommunestyre enstemmig vedtok å si nei til endring av konsesjonsvilkårene 01.10.2019. Motvind Sørvest og HT viser til at NVE sier at «endelige konsesjoner ligger fast», men det søkes stadig om endringer av «endelig konsesjon». Motvind Sørvest viser til at Gismarvik ble tildelt en ny konsesjon 05.02.2020 og at NVE i vedtaket viser til at den gamle konsesjonen bortfaller. Samtidig viser NVE til at bakgrunn for vedtak fra 2013 har en rekke vilkår som må ivaretas.

Motvind Sørvest mener MTA og detaljplan ikke oppfyller krav som stilles i NVEs veiledere. Motvind Sørvest viser blant annet til at: turbintype ikke er avklart, tidsplanen er feil, MTA er ikke utarbeidet i samråd med Tysvær kommune, det mangler avklaringer og oppdatert avtale med HNP, oversiktskart i 1:5000 og arealbrukskart i 1:1000 og 1:5000 mangler, kartene inneholder ikke stedfestet informasjon som koordinater, feil oppgitt lengde på internvei, manglende informasjon om tiltak for å redusere terrenginngrep, søknaden har feil sidetall og mangler i innholdsfortegnelsen mm.

Motvind Sørvest mener GVAS ikke oppfyller krav til internkontrollsystem fordi det ikke er omtalt i MTA og de ikke har ansatte ifølge Brønnøysundregistrene, dermed er det feil av NVE å godkjenne MTA-planen.

GVAS skriver i sine kommentarer at det har vært flere møter med kommunen om Gismarvik vindkraftverk, turbintypen er avklart, tidsplanen er bare et estimat som blant annet avhenger av saksbehandlingstid, avtalen med HNP er på plass og anses som privatrettslig, det finnes oversiktskart i 1:50000 og arealbrukskart i 1:5000, oppgitt lengde på internvei er rett siden det bare er stikkveier fra adkomstveien til vindturbinene som er del av internt veinett.

NVE behandler endringssøknader for allerede meddelte konsesjoner i tråd med gjeldende regler og konsesjonen oppdateres i tråd med de endringene som blir godkjent av NVE. Tidligere versjon av konsesjonen er dermed utdatert og bortfaller. Oppdatering av en meddelt konsesjon er ikke det samme som å gi en ny konsesjon, slik Motvind Sørvest skriver i sin høringsuttalelse.

NVE viser til at den pågående stansen i konsesjonsbehandling av vindkraftverk som er uttalt av NVE og gjengitt av OED og NVE i en rekke sammenhenger, kun omhandler stans i konsesjonsbehandlingen av nye anlegg. Gismarvik vindkraftverk er altså ikke omfattet av dette. Uttalelsene om at gitte konsesjoner ligger fast, refererer til at avgjørelsen av konsesjonsspørsmålet ligger fast.

NVE skal sørge for at saken er tilstrekkelig opplyst før vi kan fatte vedtak. NVE tar ikke søknader og planer til behandling dersom vi mener de ikke har tilstrekkelig kvalitet. NVE er ikke enig i påstandene om at mottatte dokumenter ikke oppfyller nødvendige krav for å kunne bli tatt til behandling.

NVE er uenig med klager at manglende omtale av internkontrollsystem i MTA og detaljplan er tilstrekkelig å underkjenne planen. I bakgrunn for vedtak til MTA og detaljplan anmoder NVE konsesjonær å etablere internkontrollsystem i samsvar med energilovforskriften så snart som råd.

3.3. Klagegrunner som gjelder endringer i gjeldende konsesjon og godkjent detaljplan/MTA for vindkraftverket

3.3.1. Skjønnsutøvelse

3.3.1.1. Utsatt frist for idriftsettelse

HT mener forsinkelsene som tiltakshaver påberoper seg er selvforskyldte og ikke bør være grunn til å gi utsatt frist for idriftsettelse. I tillegg mener de at definisjonen på frist for idriftsettelse bør være at alle forhold ved vindkraftverket skal være avklart før det blir akseptert som idriftsatt. MVF støtter HTs fremstilling av definisjon av idriftsettelse. Tysvær kommune er negative til at utsatt frist for idriftsettelse ble vedtatt før klagefristen på MTA og Detaljplan var gått ut.

GVAS viser videre til at vindkraftverket ikke ble realisert på et tidligere tidspunkt av forrige eier fordi en planlagt nettutbygging i 66 kV-nettet ikke ble gjennomført. Da nåværende eier overtok GVAS endret de nettløsning ved å koble kraftverket til 22 kV-nettet og redusere effekt fra 15 MW til 12,6 MW. GVAS sendte inn MTA og detaljplan til NVE i januar 2019, med plan for å bygge ut i løpet av 2020. Grunnet lengre saksbehandlingstid av MTA og detaljplan hos NVE enn normalt og at Tysvær kommune

ikke vil gi dispensasjon fra gjeldende reguleringsplan var det nødvendig å søke om forlenget frist for idriftsettelse.

NVE er uenig med klager. NVE mottok søknaden på MTA og detaljplan januar 2019 og godkjente planene i februar 2020. Et års behandlingstid for få godkjent MTA og detaljplan er lengre tid enn GVAS normalt kunne forventet, men er likevel en risiko som konsesjonær må være kjent med.

Årsaken til at fristen for idriftsettelse ble satt til 31.12.2020 tilbake i 2013 er at det var utløpsdatoen for å bli med i det norsk-svenske elsertifikatmarkedet. I etterkant ble denne fristen utvidet til og med 31.12.2021. NVE viser til brev som ble sendt til konsesjonærer for vindkraft 27.11.2019, der NVE redegjør for at NVE har hatt fast praksis med å gi utsatt frist for idriftsettelse til og med 31.12.2021.

3.3.1.2. Fjerning av anlegget etter endt konsesjonsperiode

Motvind Sørvest krever at det beskrives en plan og blir stilt en bankgaranti for fjerning av turbinene etter endt konsesjonsperiode. Tysvær kommune stiller spørsmål om det ikke burde foreligge en garanti for nedlegging av vindkraftverket før det 12. driftsåret.

GVAS svarer at siden levetiden på turbinene er betydelig lenger enn 12 år er det mer enn tilstrekkelig.

NVE viser til konsesjonsvilkår nr. 5 som blant annet stiller krav om at konsesjonær innen utgangen av det 12. driftsåret skal oversende NVE et konkret forslag til garantistillelse som sikrer kostnadsdekning for fjerning av vindturbinene og tilbakeføring av området ved konsesjonsperiodens utløp. Bakgrunnen for at NVE har satt krav om at dette skal skje innen det 12. driftsåret, er at dersom en konsesjonær går konkurs eller på andre måter ikke er i stand til å oppfylle vilkårene i konsesjonen før dette tidspunktet, er restverdien på anlegget så stor at det vil bli solgt og videreført av andre eiere. NVE kan ikke se at det er forhold i denne saken som tilsier at det er nødvendig å sette supplerende vilkår knyttet til nedlegging i MTA og detaljplangodkjenningen.

3.3.1.3. Støy

Tysvær kommune er bekymret for framtidig støy fra vindturbinene i HNP og nærliggende boligfelt. Motvind Sørvest mener at det er feil i beregningsmetodikken i støyberegningen og at denne må gjennomføres på nytt. Motvind Sørvest mener også at alle områder som er regulert til bolig og fritidshus må tas med i støyberegningen, nå er bare utbygde boliger og fritidsboliger inkludert. MVF er også bekymret for lavfrekvent lyd fra vindkraftverket og mener at det må redegjøres for avbøtende tiltak mot slik.

GVAS viser til at ingen støysensitive bygg vil overstige grenseverdien på L_{den} 45 dBA. De viser også til at det er en buffer på 140 meter til grenseverdien overskrides for hus med høyeste støynivå. GVAS mener støyberegningen er utført etter gjeldende retningslinjer.

NVE viser til Bakgrunn for vedtak fra 05.02.2020, der NVE vurderer at de fremlagte støyberegningene er utført i henhold til gjeldende retningslinjer og veiledning (T-1442/M-128) og at eksisterende bebyggelse med støyfølsom bruk ikke vil bli berørt av støy over grenseverdien. Når det gjelder fremtidige bygg med støyfølsom bruk viser NVE til retningslinjens veileder kapittel 3. Her redegjøres det for kommunal planlegging av ny bebyggelse med støyfølsom bruk nær støyende tiltak. NVE legger til grunn at vindkraftverket er et støyende tiltak kommunen må ta hensyn til ved planlegging av ny bebyggelse, og at det anbefales at grenseverdiene gitt i retningslinje T-1442 oppfylles ved planlegging av ny bebyggelse. Samtidig er det gitt noe fleksibilitet. Så vidt NVE kan bedømme ligger områder som er regulert til fremtidig bebyggelse i Mjåsund omtrent i samme avstand til vindturbinene som eksisterende bebyggelse. Kommuneplanen ble vedtatt 08.09.2015, etter at Gismarvik vindkraft fikk konsesjon i 2013. NVE konstaterer samtidig at vedtaket om godkjenning av detaljplan for Gismarvik

vindkraftverk medførte at omkringliggende områder får reduserte støyvirkninger sammenlignet med konsesjonsgitt løsning. NVE legger derfor til grunn at støyretningslinjens grenseverdi på L_{den} 45 dBA overholdes også for den regulerte fremtidige bebyggelsen i området. Vi understreker at det er konsesjonæren sitt ansvar å påse at alle krav i konsesjonen blir fulgt. Hvis støymålinger i etterkant viser at støyfølsomme bygg overstiger L_{den} 45 dB er det konsesjonærens ansvar å gjennomføre tiltak som overholder konsesjonen. NVE mener innspill om lavfrekvent lyd er tilstrekkelig omtalt i bakgrunn for vedtak.

Når det gjelder Motvinds vurdering av støyberegningsmetodikk konstaterer NVE at alle støyberegninger inneholder noe usikkerhet. Dersom det i fremtiden kan bli vurdert som sannsynlig at grenseverdien på L_{den} 45 dBA overskrides, kan NVE og kommunen kreve at det etterprøves ved å gjennomføre måling i tråd med M-128s veiledning.

3.3.1.4. Skyggekast

Tysvær kommune viser til at omsøkt løsning gir mer skyggekast enn den opprinnelige løsningen fordi turbinene er høyere. Det er ikke oppgitt hvor stort produksjonstapet som følge av nedstenging av kraftverket vil være for å komme inn under grenseverdien. Kommunen er bekymret for skyggeeffektene på fremtidige bygg i HNP.

GVAS kommenterer at det var flere mottakere over grenseverdien i den opprinnelige konsesjonssøknaden enn i nåværende løsning. Skyggekast for fremtidige industribygg var ikke noe kommunen tok opp i konsesjonsprosessen selv om det gikk frem av skyggekartet at store deler av HNP ville bli utsatt for skyggekast over grenseverdiene. GVAS anser derfor ikke dette som relevant i MTA og detaljplanbehandlingen siden det ikke er et nytt tema. GVAS ønsker en god sameksistens med HNP og vil gå i dialog med nye aktører. Tap som følge av skyggekast er beregnet til 0,24 %. Nedstengingen vil skje automatisk.

NVE viser til bakgrunn for vedtak at bygninger med skyggekastfølsom bruk ikke skal overstige åtte timer faktisk skyggekast pr år eller 30 minutter per dag. NVE har satt dette som vilkår. Dette er i tråd med NVEs standard konsesjonsvilkår for skyggekast.

3.3.1.5. Fugl

Tysvær kommune ba om utredning om hva høydeutvidelse av vindturbinene hadde å si for trekkfugler og andre fuglearter som opphold seg i området. MVF kan ikke se at havørn er nevnt i utredningene.

Motvind Sørvest mener det er lagt til grunn feil forutsetninger i Ecofact sitt notat «*Virkninger for fugl ved endret layout og turbinstørrelse i Gismarvik vindkraftverk*». Notatet viser til at turbinene som er planlagt inni HNP ligger i et industriområdet, noe som er feil da det på nåværende tidspunkt ikke er et utbygd industriområdet. Motvind Sørvest viser også til at det i notatet blir kommentert at plassering av T1 på et nes i Storavatnet vurderes å være uheldig for lokale bestander av andefugler, men dette blir ikke vurdert av GVAS eller NVE.

GVAS viser til at høydeutvidelse ble utredet av Ecofact i 2019 og at studien har vært tilgjengelig på hjemmesidene til NVE siden våren 2019 og mener de har fulgt innspill fra Tysvær kommune. Rapporten konkluderer med at endret layout i MTA og Detaljplan fører til noe redusert kollisjonsrisiko sammenliknet med layouten i 2013.

NVE viser til at vindkraftverkets virkninger for fugl, og øvrig naturmangfold, ble vurdert i våre vedtak om godkjenning av MTA og detaljplan 05.02.2020. NVE vurderte i dette vedtaket at økningen i turbindingensjoner og reduksjon fra fem til tre turbiner i endelig utbyggingsløsning ikke medfører

vesentlig endrede virkninger for fugl sammenlignet med løsningen som lå til grunn for konsesjonsvedtaket. NVE viser til at havørn er omtalt i notatet til Ecofact.

3.3.1.6. Visuelle virkninger

Flere av klagerne viser til at totalhøyden på vindturbinene er økt fra 130,5 meter i den konsesjonsøkte løsningen til 200 meter i detaljplan. Motvind Sørvest viser til at det totale sveipearealet øker med 13 %, noe som betyr at synligheten øker med 13 % i tillegg til at turbinen blir mer synlige på større avstand. Tysvær kommune reagerer på at fotomontasjene ikke er gjort fra samme punkt som det ble laget fotomontasjer i forbindelse med den opprinnelige konsesjonssøknaden. MVF mener tilsendte visualiseringer av 03.04.2019 ikke var egnet til å gi et representativt inntrykk av virkningen av økt turbinhøyde fra 135 til 210 meter.

Rogaland fylkeskommune og Tysvær kommune er bekymret for at Avaldsnes vil bli sterkt negativt påvirket av etablering av Gismarvik vindkraftverk.

GVAS er ikke enig med klagerne i at endret layout med større og færre turbiner vil være mer dominerende for naboer. GVAS vurderer det til mindre dominerende og viser til NVEs temarapport om nabovirkninger.

GVAS bestemte seg for nye fotostandpunkter siden disse var bedre egnet etter deres mening. GVAS mener fotomontasjene fra Mjåsund gir et representativt bilde av visuell virkning, og mener de imøtekom ønskene fra MVF.

NVE kan ikke se at klagen kommer med nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vår vurdering av visualisering utover det som er begrunnet i bakgrunn for vedtak 05.02.2020.

3.3.1.7. Iskast

Motvind Sørvest mener nødvendige risikovurderinger og konsekvensanalyse for faren for iskast i HNP mangler. HT mener det må installeres utstyr som stopper turbinene ved ising. Haugesund turistforening mener faresonen for iskast fra konsesjonssøkt løsning til layouten av 26.08.2019 svarer til en økning på 32 %, ikke en reduksjon som NVE legger til grunn.

GVAS viser til at iskast innenfor næringsareal er redusert med 5 % og at det står i tydelig i MTA-planen.

NVE mener at konsesjonsvilkår nummer 16 der GVAS må legge fram et endelig forslag til rutiner for varsling av iskast i perioder med fare for dette, og at det må være godkjent av NVE før idriftsettelse av vindkraftverket, er tilstrekkelig til å ivareta faren for iskast. NVE viser til bakgrunn for vedtak hvor vi spesifiserer at rutiner bør revideres ved endret aktivitet på de omkringliggende næringsarealene.

3.3.1.8. Alternativ lysmerking

I vedtaket om godkjenning av detaljplan og MTA for Gismarvik vindkraftverk av 05.02.2020 er det gitt vilkår om å utstyre turbinene med «annen merking», jf BSL E2-1 § 7, lys som slås på når luftfartøy har en gitt avstand til vindkraftverket.

Motvind Sørvest mener de sikkerhetsmessige konsekvensene av NVEs vedtak om radarstyrt hindrebelysning er for dårlig vurdert og krever at utbygger gjennomfører en sikkerhetsanalyse før MTA kan bli godkjent av NVE. Motvind Sørvest mener følgende må utredes før det kan tas i bruk: mulig forstyrrelser for andre radiosignaler, driftssikkerheten, kompetanse hos de som skal bruke systemet og systemets evne til å oppdage jagerfly med lav radarsignatur.

GVAS mener vilkåret i praksis betyr at det må installeres radarsystem i vindkraftverket. GVAS viser til at flere anlegg med tilsvarende turbinstørrelse ikke har fått dette vilkåret, blant annet Tonstad, Kjølberget, Stokkfjellet, Stigafjellet og Måkaknuten vindkraftverk. GVAS mener lyspåvirkning fra disse vindkraftverkene ventes å berøre flere enn for Gismarvik. De skriver at vilkåret virker å være skjønnsmessig basert med uspesifikke karakteristikker som «mange nærliggende bygg» og «synlighet over store deler av Haugalandet». GVAS viser til en beregning de har utført av at hindrelys ikke vil være synlig i store deler av Haugesund sentrum eller Grønnevik. GVAS etterlyser et tydeligere regelverk for likebehandling, klare føringer og større grad av forutsigbarhet. De mener at vilkåret bryter prinsippet om likebehandling og GVAS etterlyser tydeligere argumentasjon og redegjørelse på hvorfor anlegget må utstyres med svært kostbart tilleggsutstyr.

GVAS viser videre til at området allerede er preget av lysforurensing i form av blinkende lys på strømmastene over Karmøysundet, senderen på Bokn og Kårstø prosessanlegg med fakling. Utbygging av HNP vil videre øke omfanget av belysning. Dette står i kontrast til vindkraftanlegg som bygges i områder med mindre aktivitet og bebyggelse.

NVE mener radarsyrt hinderbelysning er mest aktuelt der det er mye bebyggelse nær planområdet og god synlighet til vindkraftverket fra andre viktige områder. NVE gjør en konkret vurdering i hver enkelt sak, og i detaljplansaken om endret utbyggingsløsning for Gismarvik vindkraftverk har vi vurdert at endringene vil føre til vesentlige virkninger. I den sammenheng vil vi påpeke at ingen av de andre vindkraftverkene som er nevnt av GVAS har like mange boliger nær planområdet som Gismarvik vindkraftverk. NVE mener at radarstyrt hinderbelysning er et godt avbøtende tiltak for å redusere ulempen for naboer til vindkraftverket. Selv om Haugesund sentrum og Grønnevik er to plasser hvor hinderlyset fra Gismarvik vil være mindre synlig, så er det ikke tilfelle for større områder i Tysvær, Karmøy, Bokn og Haugesund.

Dersom det ikke er teknisk gjennomførbart å installere et system som kan godkjennes av Luftfartstilsynet, skal GVAS etter dialog med Luftfartstilsynet oversende en dokumentert begrunnelse for dette til NVE før anleggsstart. Vi vil sette krav om at et slikt system skal installeres så snart det blir mulig å få det godkjent av Luftfartstilsynet.

NVE tar ikke klagen til GVAS til følge. NVE ber OED i sin klagebehandling endre det første vilkåret i vedtaket om godkjenning av detaljplan og MTA for Gismarvik vindkraftverk med hjemmel i energiloven § 10-4: «Det skal installeres system som sikrer at hinderlysene i vindkraftverket kun slås på når luftfartøy er i nærheten. Dersom det på nåværende tidspunkt ikke er teknisk gjennomførbart å installere et system som kan godkjennes av Luftfartstilsynet, skal Norsk Vind etter dialog med Luftfartstilsynet oversende en dokumentert begrunnelse for dette til NVE før anleggsstart. Et slikt system skal likevel installeres så snart det blir mulig å få det godkjent av Luftfartstilsynet.»

3.3.1.9. Haugaland næringspark

Tysvær kommune viser til at HNP ikke er utbygd og at området i dag er naturpreget. Det er regulert inn friområder og tatt ekstra hensyn til Storavatnet, derfor vil ikke alle naturkvaliteter gå tapt ved utbygging av næringsparken slik NVE legger til grunn i sin vurdering.

GVAS er enig med klager at området i dag er naturpreget, men forventer at HNP bygges ut etter hvert. GVAS viser til positive uttalelser fra Tysvær kommune om nettutbygginger til HNP som vil legge til rette for kraftkrevende industri i næringsparken. Inngrep skal skje i henhold til områderegeringsplan med minst 25 meter avstand til Storavatnet.

NVE viser til bakgrunn for vedtak der vi legger til grunn at næringsparken blir utviklet og at arter og naturverdier vil gå tapt som følge av denne utbyggingen.

3.3.1.10. Planområdet

Tysvær kommune stiller spørsmål ved behovet for en fleksibilitet i plassering av turbiner og veier etter at MTA og detaljplan er godkjent. Det gjør det vanskelig å ta stilling til endringene fra konsesjonsgitt løsning, fordi endelig løsning ikke er endelig.

GVAS svarer at buffersone er valgt for å ha en viss fleksibilitet til å kunne imøtekomme faglige innspill angående turbinposisjoner og veitraseen.

NVE viser til bakgrunn for vedtak hvor vi gjør rede for bruk av buffersoner. Buffersonene er etter NVEs vurdering hensiktsmessig og sikrer nødvendig fleksibilitet i detaljprosjekteringen.

3.3.1.11. Terrenginngrep

GVAS klager på vilkåret om at tiltakshaver ikke skal gjennomføre inngrep nærmere enn 25 meter fra strandsonen til Storavatnet og Skiftestjørna. GVAS vurderer krav for å holde avstand på 25 m til Skiftestjørna som lite hensiktsmessig så lenge traseen følger gjeldende reguleringsplan. Hele Skiftestjørna skal fylles ved utbygging av industriområdet. Det går tydelig frem av reguleringsplankart at store deler av Skiftestjørna er regulert som industriareal og mindre deler som grøntareal, men ikke som vannoverflate. GVAS foreslår at vilkår endres til «at tiltakshaver ikke skal gjennomføre inngrep nærmere enn 25 m fra Storavatnet slik at strandsonen og friområde er i tråd med reguleringsplan».

NVE er enige med klager og ber OED i sin klagebehandling endre vilkåret i tråd med GVAS sin formulering som er «at tiltakshaver ikke skal gjennomføre inngrep nærmere enn 25 m fra Storavatnet slik at strandsonen og friområde er i tråd med reguleringsplan».

3.3.1.12. Andre tema

Flere klagerer nevner negative virkninger for andre tema i sine klager som folkehelse og reduksjon av markedsverdi av boliger i nrområdet.

NVE kan ikke se at klagerne har kommet med nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vår vurdering av disse temaene utover det som er begrunnet i bakgrunn for vedtak 05.02.2020

4. NVEs vurdering av anmodning om at øvrige vedtak er ugyldige/må trekkes tilbake

Motvind Sørvest og HT krever at konsesjonen blir trukket tilbake. HT mener hensynet til den som har fått en rettighet ikke kan veie tyngre enn allmenne hensyn i denne saken. Konsesjonær har ikke innrettet seg etter det opprinnelige konsesjonsvedtaket, men søkt om store endringer i konsesjon og det har gått sju år uten at anlegget er realisert. De mener forutsetningen for den opprinnelige konsesjonen er betydelig endret og at kunnskap om negative sider er kommet frem, slik at hele konsesjonen må revurderes.

Det følger av energiloven § 10-3 tredje ledd at en konsesjon kan trekkes tilbake dersom “konsesjonen er gitt på grunnlag av uriktige eller ufullstendige opplysninger om forhold av vesentlig betydning.” Det er en høy terskel for å trekke tilbake en konsesjon i medhold av denne bestemmelsen. Vesentlighetskravet er satt av hensyn til de alvorlige konsekvenser en slik tilbaketrekking vil kunne få for konsesjonæren og andre som har innrettet seg etter vedtakets innhold. Hensynet til den som har fått en rettighet gjennom tillatelsen og innrettet seg etter vedtakets innhold, veier normalt tyngre jo lengre tid det har gått siden vedtaket ble truffet.

NVE kan ikke se at konsesjonen til Gismarvik vindkraftverk verken er gitt på bakgrunn av uriktige opplysninger eller at kunnskapsgrunnlaget var ufullstendig på vedtakstidspunktet.

5. Utsatt iverksetting av vedtakene

5.1. Vedtak av 05.02.2020 og 28.02.2020 med hjemmel i energiloven

Tysvær kommune ber om at klagen gis utsatt iverksetting av vedtakene inntil klagen er endelig avgjort.

Når det gjelder vedtak fattet med hjemmel i energiloven, kan både underinstansen (NVE) og overinstansen (OED) bestemme at vedtaket ikke skal iverksettes før klagen er endelig avgjort (fvl. § 42). Utsatt iverksetting er et unntak fra hovedregelen om at et vedtak kan iverksettes umiddelbart selv om det er påklaget. Beslutningen om utsatt iverksetting gjelder derfor spesielle tilfeller.

Om NVE skal gi utsatt iverksetting, avgjøres konkret og beror på en helhetlig skjønnsvurdering. Dette er blant annet basert på en vurdering av ulike interesser og forhold knyttet til selve klagesaken.

NVE har besluttet å ikke utsette iverksettelsen av vedtakene om konsesjonsendring, godkjenning av MTA og detaljplan og utsatt frist for idriftsetting av Gismarvik vindkraftverk.

Etter NVEs vurdering er det i dette tilfellet ikke tilstrekkelig grunnlag for å fravike hovedregelen om at vedtaket kan iverksettes umiddelbart. NVE har i vurderingen lagt vekt på at adkomstveiene som vil utgjør første fase i utbygging av vindkraftverket også vil være en del av næringsparkens fremtidige infrastruktur og dermed være inngrep som vil komme før eller senere.

Dette er en prosessledende beslutning som ikke kan påklages. Den kan likevel overprøves av OED på eget initiativ, eller dersom klager ber departementet om det.

Konklusjon

NVE ber også OED endre det første vilkåret i vedtaket om godkjenning av detaljplan og MTA for Gismarvik vindkraftverk med hjemmel i energiloven § 10-4: «Det skal installeres system som sikrer at hinderlysene i vindkraftverket kun slås på når luftfartøy er i nærheten. Dersom det på nåværende tidspunkt ikke er teknisk gjennomførbart å installere et system som kan godkjennes av Luftfartstilsynet, skal Norsk Vind etter dialog med Luftfartstilsynet oversende en dokumentert begrunnelse for dette til NVE før anleggsstart. Et slikt system skal likevel installeres så snart det blir mulig å få det godkjent av Luftfartstilsynet.»

NVE ber OED å endre vilkåret i tråd med GVAS sin formulering som er: «at tiltakshaver ikke skal gjennomføre inngrep nærmere enn 25 m fra Storavatnet slik at strandsonen og friområde er i tråd med reguleringsplan».

NVE kan ikke se at det i klagen er kommet frem nye opplysninger som gir grunnlag for å endre andre deler av våre vedtak av 05.02.2020 og 28.02.2020, enn det som er beskrevet i avsnittene ovenfor. Klagen oversendes derfor til Olje- og energidepartementet for endelig avgjørelse, jf. fvl. § 33. Alle sakens dokumenter gjøres tilgjengelige for departementet gjennom internettløsningen SeDok.

Med hilsen

Rune Flatby
direktør

Arne Olsen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

Kopi til:

Fylkesmannen i Rogaland
Haugesund Turistforening
Jens Bjarne Jensen
Mjåsund Velforening v/Ida Kristin Kvilhaug
MOTVIND SØRVEST
Rogaland fylkeskommune
Solvind Prosjekt AS
Tysvær kommune